

לפרשת נשא
שינוי חוקי הטבע
דר' רבקה רביב

רשות במדבר, נשא ובהעלותך (עד סוף פרק י') הן אולי המקום הבולט בתורה שבו נשתבחו ישראל בעיני המקום – מחנה ישראל עומד על תילו סביב המשכן. כל אחד ואחת יודעים את מקומם בשעת החנייה והמסע. הכוהנים והלוויים מתוודעים לתפקידיהם כלפי שמיא בעבודתם במשכן וכלפי כל ישראל. ישראל מבקשים להתעלות ולעשות הרבה מעבר למחויבויות שלהם – הנשיאים, נציגי שבטי ישראל, מתנדבים להביא מתנות לכבוד חנוכת המשכן, בני ישראל אינם מוותרים על מצווה שהפסידו (פרשת פסח שני) והקב"ה מכתיר את מסע המחנה בתארים מחמיאים "עַל פִּי ה' יִחַנו וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי ה' שְׁמְרוּ עַל פִּי ה' בְּיַד מֹשֶׁה" (במדבר ט, כג). דברי ירמיהו על דור המדבר עולים ומתקמים כנגד עיננו בפרשות הללו: "כֹּה אָמַר יְקֹוֹק זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כְּלוּלֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בְּמַדְבַּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה" (ירמיהו לא, ב). הנצי"ב רואה בפרקים הללו את ימי האור של תקופת המדבר שהלכו ונחשכו מאוחר יותר עם יציאתם לדרך (בהקדמת הנצי"ב לחומש במדבר).

גם המצוות השזורות בתוך הפרשיות הללו אינן אלא בבואה של אותם ימים נשגבים – הציווי על הכוהנים לברך את ישראל ולהדליק באופן קבוע את מנורת המשכן, ובפרט פרשת הנזיר, הנותנת ביטוי לשאיפתו של כל איש ואישה מישראל להתקדש מעבר לחובות המוטלים עליו ולהגיע לדרגת כהן גדול. כשם שכהן גדול אסור בשתיית יין בשעת עבודתו כך הנזיר אסור ביין; כשם שכהן גדול אסור לו ליטמא למת, ואף לקרוביו, כך לנזיר אסור ליטמא למת; כשם שכהן הגדול נאמר עליו: "כִּי נָזַר שְׁמֵן מִשְׁחַת אֱלֹהִיו עָלְיוּאֲנִי ה'" (ויקרא כא, יב), כך הנזיר נאמר עליו: "כִּי נָזַר אֱלֹהִיו עַל רִאשׁוֹ" (במדבר ו, ז).

לכאורה פרשת האישה הסוטה חורגת מאותה רוח גדולה של התרוממות רוח המאפיינת את הפרשות הללו – אישה החשודה בניאוף, מובלת דרך ביזיון ועוברת תהליך ציבורי משפיל של בירור. מה לפרשה זו ולרוממות אותם ימי זוהר?

מפירושו של רמב"ן ניתן למצוא טעם לפרשייה זו בחלק הזה של התורה. בפירושו לפסוק ו טוען רמב"ן שפרשת הסוטה היא ניגודה של פרשת הנזיר. ואילו בהמשך, בפירושו לפסוק כ הוא מטעים בכיוון אחר:

והנה אין בכל משפטי התורה דבר תלוי בנס זולתי העניין הזה, שהוא פלא ונס קבוע שיעשה בישראל בהיותם רובם עושים רצונו של מקום, כי חפץ למען צדקו ליסר הנשים שלא תעשינה כזימת יתר העמים, ולנקות ישראל מן הממזרות שיהיו ראויים להשרות שכינה בתוכם. ולפיכך פסק העניין הזה משעה

שנתקלקלו בעבירות, כמו שאמרו 'משרבו הנואפים פסקו מי סוטה' (בבלי סוטה
מז ע"א)...

ואין הכתוב אומר שתהיינה הנשים הנואפות פטורות מן העוון בעבור שבעליהן
נואפים, רק שלא יעשה בהן הנס הגדול הזה **שהוא נעשה להם לכבודם**
ולהיותם עם קדוש, והם לא יבינו בטובה הזאת ולא יחפצו בה (רמב"ן, במדבר
ה, כ)

יוצא אם-כך שרמב"ן רואה את פרשת הסוטה כדין ייחודי המבשר על רוח גדולה
– זו מצווה יחידה בכל התורה שתלויה בנס, והיא מעידה על מעלתם של
ישראל, שהקב"ה משנה את חוקי הטבע עבורם. הנס הקבוע הזה מתאים
לתקופה שבה **"רובם עושים רצונו של מקום"**. שינוי טבעו של עולם מתאים רק
לתקופה ייחודית כדוגמת התקופה שבין פרק א' לפרק י' במדבר. לדבריו, אין
לקרוא אותה רק כפרשייה של תיקון חטא, אלא כפרשייה התלויה בדרגתם של
ישראל. וממילא, ברבות הימים, פסקו לנהוג בה, כי הוא דורשת מעלה מיוחדת
שהייתה קיימת בישראל רק באותם ימים.